

สรุป

การบัญชีขั้นต้น

FUNDAMENTAL ACCOUNTING

Facebook fan page : Accounting Classroom

YouTube : Accounting Classroom

Instagram : accounting.classroom

TikTok : Accounting Classroom

Podjane Silakum

สรุป การบัญชีขั้นต้น

Accounting Classroom

ห้องเรียนบัญชี

“บัญชี” จะเป็นเรื่องง่าย

ถ้าได้เรียนรู้ด้วยเทคนิคจากเรา

การบัญชีขั้นต้น

จัดทำโดย นางสาวพจณี สีสาคำ
ที่ปรึกษา นายณรัช พรนิธิบุญ
พิมพ์ครั้งที่ 3 : มกราคม 2566

ข้อมูลทางบรรณานุกรมหอสมุดแห่งชาติ

พจณี สีสาคำ.

การบัญชีขั้นต้น.-- พิมพ์ครั้งที่ 3.-- กรุงเทพฯ : โกโกพริ้นท์ (ไทยแลนด์), 2566.
153 หน้า.

1. การบัญชี. I. ชื่อเรื่อง.

657

ISBN 978-616-598-100-2

พิมพ์ที่ บริษัท โกโกพริ้นท์ (ไทยแลนด์) จำกัด
อาคาร เอ็ม บี เค เซ็นเตอร์ ห้องเลขที่ A,B ชั้น 6
เลขที่ 444 ถนนพญาไท แขวงวังใหม่
เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร 10330

เกี่ยวกับหนังสือชีทสรุปวิชาบัญชีขั้นต้น

หนังสือชีทสรุปวิชาบัญชีขั้นต้น เป็นหนังสือที่รวบรวมเนื้อหาวิชาการบัญชีขั้นต้น โดยมีเนื้อหาครอบคลุมเรื่อง ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับบัญชี งบการเงิน การบันทึกรายการบัญชี การผ่านรายการไปบัญชีแยกประเภท งบทดลอง การปรับปรุงบัญชี รายการปิดบัญชี ความรู้เกี่ยวกับกิจการซื้อขายสินค้า การบันทึกบัญชีเกี่ยวกับสินค้าคงเหลือ การคำนวณต้นทุนขายและสินค้าคงเหลือ ภาษีมูลค่าเพิ่ม การบันทึกรายการเกี่ยวกับสินค้าในสมุดรายวันเฉพาะ กระดาษทำการ 8 ช่อง การปิดบัญชีกิจการซื้อขายสินค้า การจัดท่างบการเงินกิจการซื้อขายสินค้า และสรุปบัญชี

หนังสือเล่มนี้เหมาะสำหรับนักเรียนนักศึกษา ระดับชั้นปวช. ปวส. และระดับปริญญาตรี อีกทั้งเหมาะกับผู้ประกอบการและผู้สนใจทั่วไปเกี่ยวกับบัญชีขั้นต้น หนังสือเล่มนี้ใช้ในประกอบการเรียนการสอน อ่านสำหรับเตรียมสอบเข้าทำงาน สอบราชการ และสามารถนำความรู้ด้านการบัญชีไปประยุกต์ต่อไป

ผู้จัดทำหวังเป็นอย่างยิ่งว่าหนังสือเล่มนี้จะเป็นประโยชน์แก่ผู้อ่านทุกท่าน

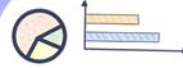
พจณี สีลาคำ

ผู้สอบบัญชีภาษีอากร

ความรู้ทั่วไป เกี่ยวกับบัญชี

- ความหมายการบัญชี 2
- กรอบแนวคิดสำหรับการรายงานทางการเงิน 2
- ผู้ใช้งบการเงิน 3
- ลักษณะเชิงคุณภาพของข้อมูลทางการเงิน 3
- มาตรฐานการรายงานทางการเงินในประเทศไทย 4
- รูปแบบธุรกิจ 5

งบการเงิน (FINANCIAL STATEMENTS)

- งบการเงิน 7
- องค์ประกอบงบการเงิน 8
- งบแสดงฐานะการเงิน 8
- งบกำไรขาดทุน 13
- งบแสดงการเปลี่ยนแปลงส่วนของผู้ถือหุ้น 17
- งบกระแสเงินสด 18
- หมายเหตุประกอบงบการเงิน 20

การบันทึก รายการบัญชี

- ▼ วงจรบัญชี 22
- ▼ การวิเคราะห์รายการค้า 25
- ▼ ผังบัญชี 29
- ▼ หลักการบัญชีคู่ 31
- ▼ การบันทึกรายการในสมุดรายวันทั่วไป 33

การผ่านรายการ ไปบัญชีแยกประเภท

- ความหมายของบัญชีแยกประเภท 40
- รูปแบบของบัญชีแยกประเภท 41
- การผ่านรายการไปยังบัญชีแยกประเภททั่วไป 42
- การหายอดคงเหลือด้วยดินสอ 45

การปรับปรุงบัญชี

Adjusting Entries

งบทดลอง

47 ความหมายของงบทดลอง

48 การจัดทำงบทดลอง

Closing Entries รายการปิดบัญชี

รายการปิดบัญชี 4 ขั้นตอน 61

การถ่ายโอนคงเหลือยกไปยกมา 66

งบทดลองหลังปิดบัญชี 71

ความรู้เกี่ยวกับ กิจการซื้อขายสินค้า

ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับกิจการซื้อขายสินค้า 73

เอกสารที่เกี่ยวข้องของการประกอบการบันทึกบัญชี 73

การส่งคืนและรับคืนสินค้า 78

ส่วนลดในราคาสินค้า และเงื่อนไขการชำระเงิน 79

เงื่อนไขการส่งมอบสินค้า 82

สารบัญ

การบันทึกบัญชี เกี่ยวกับสินค้าคงเหลือ

การบันทึกบัญชีสินค้าคงเหลือ

84

สรุปการบันทึกบัญชีสินค้าคงเหลือ

85

การคำนวณต้นทุนขาย และสินค้าคงเหลือ

91
วิธีการคำนวณต้นทุนขาย
และต้นทุนสินค้าคงเหลือ

92
ตัวอย่าง
การคำนวณต้นทุนขายและ
สินค้าคงเหลือ

ภาษีมูลค่าเพิ่ม

VALUE ADDED TAX
หรือ VAT

- ความหมายของภาษีมูลค่าเพิ่ม 98
- ผู้มีหน้าที่เสียภาษีมูลค่าเพิ่ม 99
- การคำนวณภาษีมูลค่าเพิ่ม 100

การบันทึกรายการ เกี่ยวกับสินค้า ในสมุดรายวันเฉพาะ

- 102 ความหมาย และประเภทของสมุดรายวันเฉพาะ
- 102 ประเภทของสมุดรายวันเฉพาะ
- 107 ขั้นตอนการบันทึกรายการในสมุดรายวันเฉพาะ
- 107 สมุดรายวันซื้อ
- 109 สมุดรายวันส่งคืนสินค้า
- 111 สมุดรายวันขาย
- 113 สมุดรายวันรับคืนสินค้า
- 115 สมุดรายวันรับเงิน
- 118 สมุดรายวันจ่ายเงิน

สารบัญ

กระดานทำการ 8 ช่อง

ความหมายของกระดานทำการ

122

ขั้นตอนการจัดทำกระดานทำการ 8 ช่อง

123

การปิดบัญชี กิจการซื้อขายสินค้า

● การปิดบัญชีประเภทรายได้และประเภท

ค่าใช้จ่ายในสมุดรายวันทั่วไป

130

● ตัวอย่างการปิดบัญชี

133

การจัดทำงบการเงิน กิจการซื้อขายสินค้า

ขั้นตอนการจัดทำ

● งบกำไรขาดทุน

137

● งบแสดงฐานะการเงิน

141

สรุป

143

สูตรบัญชี

ความรู้ทั่วไป เกี่ยวกับบัญชี

ความหมายการบัญชี

กรอบแนวคิดสำหรับการรายงานทางการเงิน

ผู้ใช้งบการเงิน

ลักษณะเชิงคุณภาพของข้อมูลทางการเงิน

มาตรฐานการรายงานทางการเงินในประเทศไทย

รูปแบบธุรกิจ

ความหมายการบัญชี

การบัญชี หมายถึง การจัดทำระบบในการบันทึกข้อมูลการดำเนินงานของกิจการ โดยการระบุเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น การจดบันทึกรายการอย่างเป็นระบบ และการสื่อสารข้อมูลทางการเงิน ให้ผู้ที่สนใจนำไปใช้เพื่อการตัดสินใจ

กรอบแนวคิดสำหรับการรายงานทางการเงิน
(Conceptual Framework for Financial

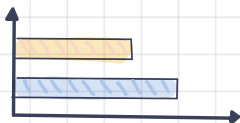

วัตถุประสงค์ของรายงานทางการเงินเพื่อวัตถุประสงค์ทั่วไป

งบการเงินที่กิจการจัดทำขึ้นมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ข้อมูลทางการเงินที่เกี่ยวข้องกับสินทรัพย์ หนี้สิน ส่วนของเจ้าของ รายได้ และค่าใช้จ่าย ของกิจการ ซึ่งเป็นการแสดงถึงทรัพยากรเชิงเศรษฐกิจ (Economic Resources) ของกิจการ สิทธิเรียกร้องต่อกิจการ และการเปลี่ยนแปลงทรัพยากรเชิงเศรษฐกิจและสิทธิ เรียกร้อง ข้อมูลดังกล่าวมีประโยชน์ต่อผู้ลงทุน ผู้ให้กู้ยืม หรือเจ้าหนี้อื่น เพื่อนำไปใช้ในการตัดสินใจเกี่ยวกับเรื่องต่อไปนี้

1

การใช้ข้อมูลในงบการเงินเพื่อการซื้อขาย หรือถือตราสารทุนและตราสารหนี้

2

การใช้งบการเงินเพื่อพิจารณาให้หรือชำระเงินกู้และสินเชื่อในรูปแบบอื่น

3

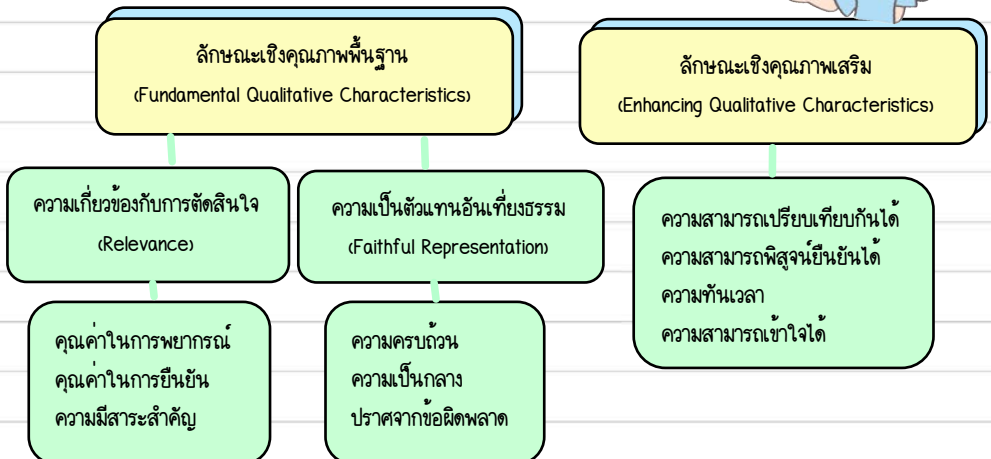
การใช้สิทธิออกเสียงหรือมีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบายดำเนินการของฝ่ายบริหารที่ส่งผลกระทบต่อการใช้ทรัพยากรเชิงเศรษฐกิจของกิจการ

ผู้ใช้งบการเงิน

ผู้ใช้หลัก	วัตถุประสงค์ในการใช้งบการเงิน
ผู้ลงทุน	ประเมินความเสี่ยงในการตัดสินใจลงทุนเพื่อการซื้อ ขาย หรือ ถือตราสารทุน และตราสารหนี้ พิจารณาการใช้สิทธิออกเสียง ในกิจการที่ส่งผลกระทบต่อผลการดำเนินงาน
ผู้ให้กู้ยืม	ประเมินความเสี่ยงในการตัดสินใจให้กู้เงิน หรือให้สินเชื่อ ทางการค้า และสินเชื่อ ทางการเงิน รวมถึงความสามารถในการชำระหนี้ใช้ในกระบวนการติดตามสินเชื่อ
เจ้าหนี้อื่นใน ปัจจุบัน	ประเมินความเสี่ยงในการตัดสินใจให้สินเชื่อทางการค้า และ สินเชื่อทางการเงิน และที่เป็นไปได้ อื่นๆ ในปัจจุบันและในอนาคต

ลักษณะเชิงคุณภาพของข้อมูลทางการเงินที่มีประโยชน์

มาตรฐานการรายงานทางการเงินในประเทศไทย

สภาวิชาชีพบัญชีกำหนดมาตรฐานการรายงานทางการเงิน (Thai Financial Reporting Standards TFRS) สำหรับกิจการในประเทศไทย โดยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม

กลุ่มที่ 1 มาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการที่มีส่วนได้เสียสาธารณะ (Thai Financial Reporting Standards for Publicly Accountable Entities : TFRS for PAEs) เป็นมาตรฐานการบัญชีและมาตรฐานการรายงานทางการเงิน (TFRS) ที่อ้างอิงมาจากมาตรฐานการรายงานทางการเงินระหว่างประเทศ (IFRS) มาตรฐานในกลุ่มนี้อาจเรียกว่า “มาตรฐานชุดใหญ่”

กิจการที่มีส่วนได้เสียสาธารณะ (PAEs) หมายถึง กิจการที่มีลักษณะหรือสภาพธุรกิจที่เข้าเงื่อนไข ข้อใดข้อหนึ่ง หรือหลายข้อต่อไปนี้

1. กิจการที่มีตราสารทุนหรือตราสารหนี้ที่มีการซื้อขายต่อประชาชนในตลาดสาธารณะ
2. กิจการที่นำส่งหรืออยู่ในกระบวนการของการนำเสนอการเงินของกิจการให้แก่สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.)
3. กิจการที่ดำเนินธุรกิจหลักในการดูแลสินทรัพย์ของกลุ่มบุคคลภายนอกในวงกว้าง เช่น สถาบันการเงิน บริษัทประกันชีวิต บริษัทประกันวินาศภัย บริษัทหลักทรัพย์ กองทุนรวม ตลาดสินค้าเกษตรล่วงหน้า แห่งประเทศไทยตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น เป็นต้น
4. บริษัทมหาชนจำกัด ตามกฎหมายว่าด้วยบริษัทมหาชนจำกัด
5. กิจการอื่นที่จะกำหนดเพิ่มเติม ซึ่งในปัจจุบันยังไม่ได้กำหนดกิจการอื่นเพิ่มเติม

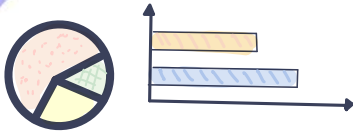
กลุ่มที่ 2 มาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะ (Thai Financial Reporting Standards for Non-Publicly Accountable Entities : TFRS for NPAEs) หมายถึง มาตรฐานการรายงานทางการเงินตามประกาศสภาวิชาชีพบัญชี 2565 ทั้งนี้กิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะ (NPAEs) หมายถึง กิจการที่ไม่ใช่ PAEs ในกลุ่มที่ 1

รูปแบบธุรกิจ

ในการประกอบกิจการค้าสามารถดำเนินการในรูปแบบของธุรกิจหลายรูปแบบ ขึ้นอยู่กับ ลักษณะการจัดตั้ง การดำเนินงาน จำนวนผู้เป็นเจ้าของกิจการ และความสำคัญทางเศรษฐกิจ แบ่งได้เป็น 7 ประเภทใหญ่ ดังนี้

1. กิจการเจ้าของคนเดียว (Single Proprietorship)
2. ห้างหุ้นส่วน (Partnership)
3. บริษัทจำกัด (Corporation)
4. สหกรณ์ (Co-Operative)
5. รัฐวิสาหกิจ (State Enterprise)
6. กิจการร่วมค้า (Joint Venture)
7. องค์กรที่ไม่แสวงหาผลกำไร (Nonprofit Organization)

งบบการเงิน

(FINANCIAL STATEMENTS)

งบบการเงิน

องค์ประกอบงบบการเงิน

งบแสดงฐานะการเงิน

งบกำไรขาดทุน

งบแสดงการเปลี่ยนแปลงส่วนของผู้ถือหุ้น

งบกระแสเงินสด

หมายเหตุประกอบงบบการเงิน

งบการเงิน

งบการเงิน (Financial Statements) เป็นรายงานทางการเงินที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับทรัพยากร เชิงเศรษฐกิจ สิทธิเรียกร้อง และการเปลี่ยนแปลงของทรัพยากร เชิงเศรษฐกิจและสิทธิเรียกร้องของกิจการที่นำเสนองบการเงินนั้น ซึ่งงบการเงินที่กิจการนำเสนอจะให้ข้อมูลเกี่ยวกับฐานะการเงิน ผลการดำเนินงาน และข้อมูลอื่นๆ เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ทั่วไป

ข้อมูลที่มีประโยชน์ต่อผู้ใช้งบการเงิน

1

งบการเงินที่แสดงเกี่ยวกับฐานะการเงิน

สินทรัพย์
หนี้สิน
ส่วนของผู้ถือหุ้น

2

งบการเงินที่แสดงเกี่ยวกับข้อมูลอื่น

ข้อมูลประกอบ
กระแสเงินสด
ข้อสมมติและประมาณการต่างๆ

3

งบการเงินที่แสดงเกี่ยวกับผลการดำเนินงาน

รายได้
ค่าใช้จ่าย

องค์ประกอบงบการเงิน

มาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 1 (ปรับปรุง พ.ศ. 2562) เรื่องการนำเสนองบการเงิน ของกิจการที่มีส่วนได้เสียสาธารณะ กำหนดให้งบการเงินฉบับสมบูรณ์ประกอบด้วย

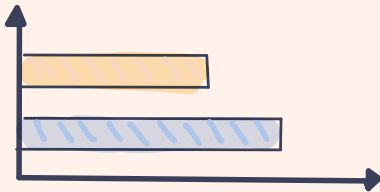
1. งบแสดงฐานะการเงิน ณ วันสิ้นงวด
2. งบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จสำหรับงวด
3. งบแสดงการเปลี่ยนแปลงส่วนของผู้ถือหุ้นสำหรับงวด
4. งบกระแสเงินสดสำหรับงวด
5. หมายเหตุประกอบงบการเงิน ซึ่งประกอบด้วย
สรุปนโยบายการบัญชีที่สำคัญ และข้อมูลที่ให้คำอธิบายอื่น

งบแสดงฐานะการเงิน

(Statement of Financial Position)

งบแสดงฐานะการเงิน หมายถึง รายงานที่แสดงฐานะการเงินของกิจการ ณ วันใดวันหนึ่งซึ่งประกอบด้วย สินทรัพย์ หนี้สิน และส่วนของผู้ถือหุ้น

กรอบแนวคิดสำหรับการรายงานทาง การเงิน (ปรับปรุงใหม่ บังคับใช้ 1 มกราคม 2564)
ได้ให้คำนิยามองค์ประกอบของการเงินไว้ ดังนี้

สินทรัพย์ (Assets)

ทรัพยากรเชิงเศรษฐกิจในปัจจุบันที่อยู่ในความควบคุมของกิจการซึ่งเป็นผลของเหตุการณ์ในอดีต ทรัพยากรเชิงเศรษฐกิจ คือ สิทธิที่มีศักยภาพใน การสร้างผลประโยชน์เชิงเศรษฐกิจ สินทรัพย์ จำแนกได้เป็น 2 ประเภท คือ

สินทรัพย์หมุนเวียน (Current Assets) หมายถึง

สินทรัพย์ที่เป็นไปตามเงื่อนไขข้อใดข้อหนึ่งต่อไปนี้

- 1 กิจการคาดว่าจะได้รับประโยชน์ หรือตั้งใจจะขายหรือใช้ภายในรอบระยะเวลาการดำเนินงานตามปกติของกิจการ
- 2 มีวัตถุประสงค์เบื้องต้นในการถือไว้เพื่อค้า
- 3 คาดว่าจะได้รับประโยชน์ภายใน 12 เดือนนับจากรอบระยะเวลารายงาน
- 4 เป็นเงินสดหรือรายการเทียบเท่าเงินสดและไม่มีข้อจำกัดในการแลกเปลี่ยนหรือการใช้ชำระหนี้สินภายในระยะเวลาอย่างน้อย 12 เดือนนับจากรอบรอบระยะเวลารายงาน

ตัวอย่างสินทรัพย์หมุนเวียน ได้แก่ เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด เงินลงทุนระยะสั้น ลูกหนี้การค้า ตัวเงินรับ เงินให้กู้ยืมระยะสั้น สินค้าคงเหลือ วัสดุสิ้นเปลือง รายได้ค้างรับ ค่าใช้จ่ายจ่ายล่วงหน้า

สินทรัพย์ไม่หมุนเวียน (Non-Current Assets) หมายถึง

สินทรัพย์ที่ไม่เป็นไปตามเงื่อนไขของสินทรัพย์หมุนเวียน

ซึ่งกิจการคาดว่าจะได้รับประโยชน์ในระยะยาวเกินกว่า 12 เดือนนับจากรอบระยะเวลารายงาน

ตัวอย่างสินทรัพย์ไม่หมุนเวียน ได้แก่ เงินลงทุนระยะยาว เงินให้กู้ยืมระยะยาว ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์
สินทรัพย์ไม่มีตัวตน ได้แก่ ลิขสิทธิ์ สิทธิบัตร เครื่องหมายการค้า